

RutteVier wordt een vechtkabinet

Door [Paul Verburgt](#) - 9 oktober 2021
Geplaatst in [Kabinetsformatie](#) - [RutteVier](#)

Het is geen pretje om minister te zijn. Je werkt dag en nacht tegen een schietsalaris. Je gezin is een herinnering en je toekomst ongewis. Dikke kans dat je bedreigd wordt en beveiligd moet worden. Alles moet gisteren klaar. Wat je ook doet, parlement, media en actiegroepen bedelven je met eisen en kritiek. En of je wel vriendelijk wilt blijven glimlachen als er een camera op je wordt gericht.

Er valt veel op Mark Rutte aan te merken, maar het is bijzonder verstandig van hem om van zijn kabinetten een veilige haven te maken. Een plek waar de ministers geen risico lopen, stoom kunnen afblazen en niet elk woord op een goudschaaltje hoeven te wegen. Het kabinet als Behouden Huys.

Dat is voorbij als de informateurs Johan Remkes en Wouter Koolmees in hun missie slagen. Rutte IV wordt een vechtkabinet. Een onveilige, onaangename werkplek waar bij het minste of geringste ruzie ontstaat en altijd het mes op tafel ligt. Met dank aan Sigrid Kaag.

Haantje Kaag

Ministers zijn vaak al haantjes, maar Kaag spant de kroon. Ze blijkt een keiharde vrouw die snibbig en gepikeerd alles en iedereen aanvalt die op haar weg komt. Kamerleden als Lilian Marijnissen, Caroline van der Plas en uiteraard Geert Wilders kunnen ervan meespreken.

Collegialiteit is voor haar geen waarde. Zonder plichtplegingen gooit ze ambtgenoten onder de bus, zoals de minister van Onderwijs, partijgenoot Ingrid van Engelshoven, mocht ervaren toen Kaag

RutteVier wordt een vechtkabinet

tijdens de verkiezingscampagne haar beleid evalueerde. Ook in het bijna verscheiden kabinet Rutte III stond ze bekend om haar gebrek aan collegialiteit. En onvergetelijk is hoe Kaag collega Ank Bijleveld voor aap zette door haar niet te vertellen dat ze ging aftreden.

Kaag heeft maar één doel en dat is premier worden. D66 is het vehikel (zoals de VVD dat is bij Rutte). Wie herinnert zich niet haar gestamel tijdens de verkiezingscampagne als het verkiezingsprogramma van haar partij aan de orde kwam? Ze heeft dat - knap - weten te verbloemen met de claim van het nieuwe leiderschap, maar in Den Haag weet iedereen dat ze weinig interesse, laat staan een eigen mening heeft over de grote maatschappelijke vraagstukken. Ook in het kabinet werd ze niet vaak op belangstelling betrapt.

Mevrouw wil de baas worden. Toen het haar niet lukte om de grootste partij te worden, probeerde ze in de Tweede Kamer de verkiezingsuitslag te demonteren door een motie van afkeuring tegen Rutte in te dienen. Haar gebrek aan politieke feeling bleek wel dat ze niet had verwacht dat de man gewoon bleef zitten.

Daarop startte ze een tactiek van de verschroeiide aarde door een kabinetssamenstelling te eisen die uitsluitend ten doel had om Rutte in een onmogelijke positie te brengen. Dat haar eisen niet correspondeerden met de verkiezingsuitslag, boeide haar kennelijk totaal niet. Ondertussen vernederde ze haar brave coalitiegenoot, de ChristenUnie, door die te typeren als een oude roestige auto, teneinde de weg naar een doorstart van Rutte III onmogelijk te maken. En omdat in haar machtsstrijd alle middelen zijn toegestaan, voerde ze het 'voltooide leven' als breekpunt op. Over cynisme gesproken.

Weer ging Rutte niet door de knieën en dus maakte ze hem tijdens de bekende H.J. Schoo-lezing uit voor principeloze praatjesmaker, uiteraard zonder zijn naam te noemen wat ze ongetwijfeld heel geraffineerd van zichzelf vond. Maar wat je ook van Rutte vindt, hij knippert als laatste met zijn ogen en dus moest Kaag weer wijken.

Dat deed ze op de haar bekende manier. De PvdA en GroenLinks, die ze zelfs tot een soort gelegenheidsfusie had weten te dwingen, waren van hulpmiddel hinderpaal geworden en dus liet ze die als een baksteen vallen. Het gemopper van Lilianne Ploumen en Jesse Klaver is natuurlijk volkomen onbegrijpelijk: hadden ze echt een seconde gedacht dat het Kaag om hen te doen was?

Ze moest wel

Onder druk van Remkes, maar vooral ook omdat er geen andere uitweg dan desastreuze verkiezingen zou overblijven, koos Kaag eieren voor haar geld. Met veel klaroenstoten kondigde mevrouw Kaag aan dat ze haar blokkade van de ChristenUnie ophief. Ik ben het even kwijt, maar ze zal wel iets hebben geroepen over het landsbelang en over schaduwen heen springen. Om in de zin erna te melden dat de CU 'zelfs niet de zevende keuze' voor haar was.

De nederlaag van Kaag deed kennelijk zoveel pijn dat er nog even wraak genomen moest worden en

RutteVier wordt een vechtkabinet

dus werd informateur Remkes van dronkenschap en warrig optreden beschuldigd. Je kunt er vergif op innemen dat een verbitterde Kaag heeft zitten klagen tegen haar frontsoldaten Sjoerd Sjoerdsma en de twee spindoctors die haar ook bij de Schoo-lezing hadden geholpen. Dan doet het er uiteindelijk weinig toe of deze 'magere mannetjes' het zelf hebben bedacht of dat ze met z'n viertjes hebben zitten samenzweren. In de entourage van Kaag zijn de normen zoek. Alles voor het Torentje.

We maken ons op voor nog weken, zo niet maanden van obstructie en overvragen door Kaag. Telkens zal ze tot het uiterste gaan en pas bakzeil halen als verkiezingen onvermijdelijk dreigen te worden.

Dat vierde kabinet van Rutte komt er wel, maar met Kaag heb je geen oppositie nodig. De sfeer in deze ministersploeg zal van meet af aan onaangenaam en onveilig zijn, oncollegiaal en polariserend. Van het beloofde dunne regeerakkoord zal ook geen disciplinerende werking uitgaan.

Al snel zal het D66-smaldeel alleen komen te staan wat weer reeksen van incidenten gaat opleveren als lekken, nare interviews en uiteraard deeltjes met partijen als PvdA en GroenLinks die in hun doodsnood hun eerdere afwijzing wel zullen willen vergeten.

Functie elders?

De dreiging van de parlementaire enquêtes zoals over Groningen en de kinderopvangtoeslagaffaire zal de stemming ook niet verbeteren. En dan hebben we het nog niet eens over het 'gewone' werk dat het kabinet moet doen, van de energienota tot de woningnood.

Misschien, heel misschien komt de partijelite van D66 tot het inzicht dat Kaag een *mismatch* is en niet alleen het landsbelang schaadt, maar ook D66 op weg helpt naar een historische verkiezingsnederlaag. Functie elders inderdaad.

Hoe het ook zij, het leven van Rutte IV is al voltooid voor het is begonnen.